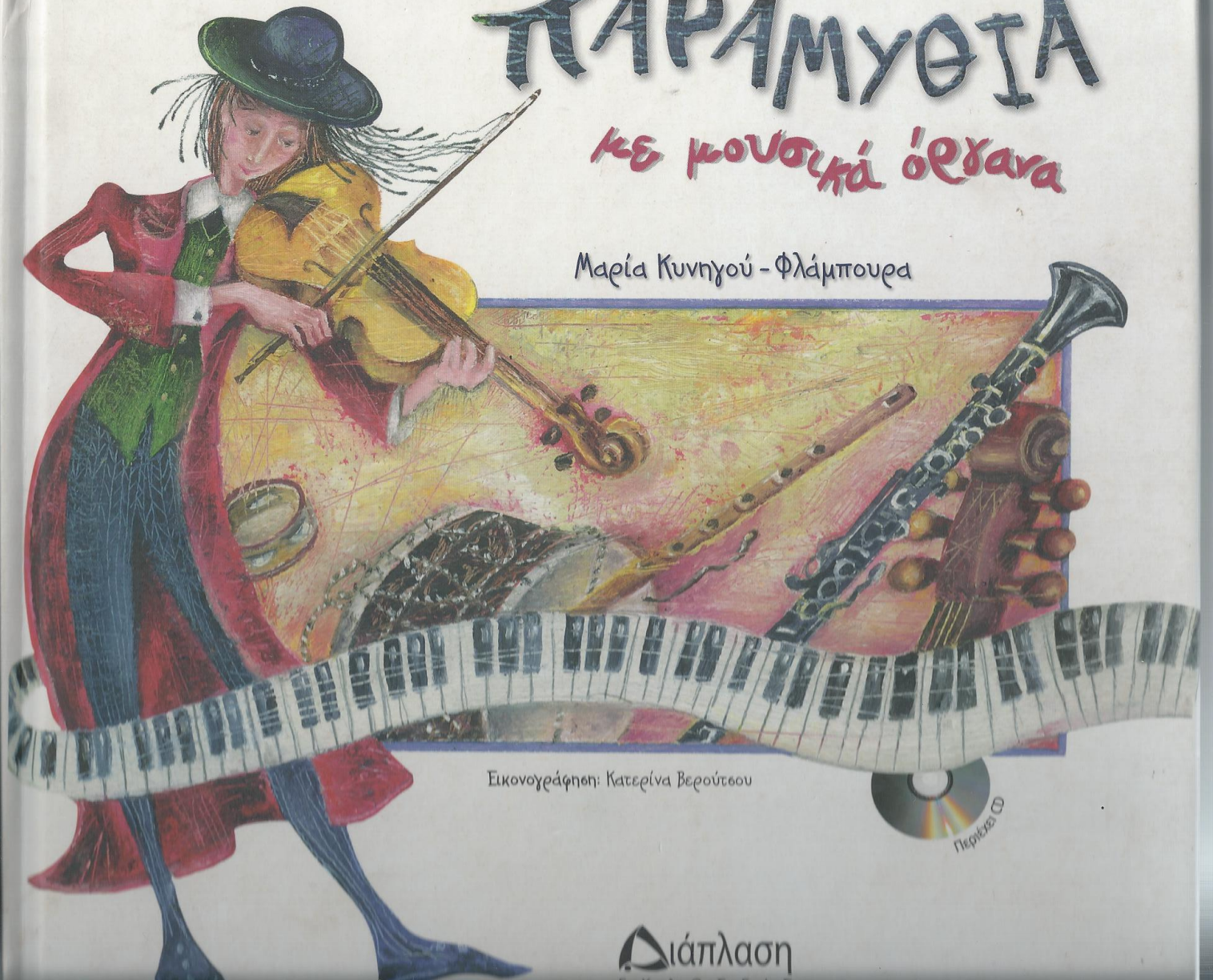

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

με μουσικά όργανα

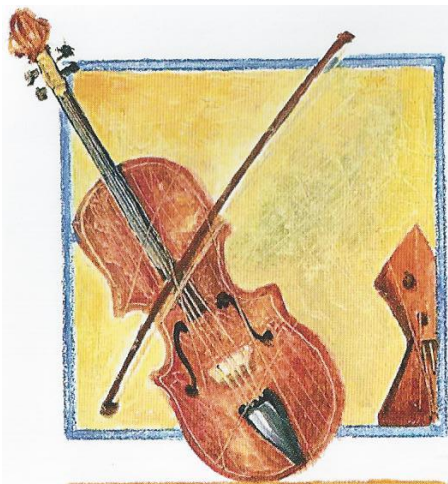
Μαρία Κυνηγού - Φλάμπουρα

Εικονογράφηση: Κατερίνα Βερούτσου

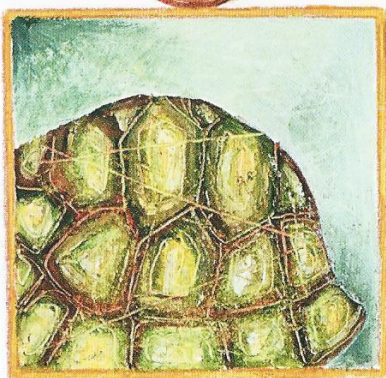
Διάπλαση

🎵 Το βιολί 9

🎵 Η λύρα του Ερμή και η κιθάρα 17

🎵 Η φλογέρα και το φλάουτο 23

🎵 Το πιάνο 31

🎵 Το κλαρίνο 37

🎵 Τα τύμπανα 43

Μαρία Κυνηγού Φλάμπουρα

Δίπλωμα Γυμναστικής, Ρυθμικής, Μουσικής και Χορού (Σχολή Πράτσικα), Πτυχίο πιάνου (Εθνικό Ωδείο).

Μεταπτυχιακές σπουδές σε θέματα του ενδιαφέροντός της (γυμναστικής, ρυθμικής, φλογέρας και συστημάτων ORFF και DALCROZE) στη Σουηδία, Δανία, Αγγλία, Βέλγιο και Αυστρία.

Ειδικεύθηκε στη μελέτη των προβλημάτων της Ρυθμικής αγωγής, της κίνησης και της μουσικής των μικρών παιδιών (προσχολικής και σχολικής ηλικίας).

Ανήκε στην ομάδα εργασίας για τον καταρτισμό του Νόμου 1158/81 περί οργανώσεως και διοικήσεως σχολίων Ανώτερης Καλλιτεχνικής Εκπαιδεύσεως, και τον καταρτισμό Προεδρικού Διατάγματος 372/83.

Ανήκε στην ομάδα εργασίας για τα μουσικά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας, στην ομάδα εργασίας που αφορούσε τον Ελληνικό χορό, και ήταν ειδική σύμβουλος για τον καταρτισμό του προγράμματος της Ψυχοκινητικής Αγωγής και δραστηριοτήτων της προσχολικής ηλικίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Έγραψε το κεφάλαιο της Μουσικοκινητικής Αγωγής στο βιβλίο «Φυσική Αγωγή στο Δημοτικό Σχολείο» του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Υπουργείο Παιδείας).

Επίσημα προσκαλεσμένη από το Υπουργείο Πρόνοιας και Κοινωνικών Υπηρεσιών της Σουηδίας και βέβαια με την ομόφωνη γνώμη του Υπουργείου Παιδείας στη Στοκχόλμη, Γκέτεμποργκ και Μάλμω, να διδάξει 15θήμερα σεμινάρια Ρυθμικής.

Ακόμα και από τον μουσικό οργανισμό YAMAHA στο Παρίσι να δείξει μέρος από τις δραστηριότητές της.

Δίδαξε στη Σχολή Πράτσικα, στη Μετεκπαίδευση Νηπιαγωγών της Μαρσαλείου Παιδαγωγικής Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, στη Σχολή Μωραΐτη, στη Σχολή ΧΙ/ΛΛ, στη Σχολή Αναβρύτων και στη Σχολή Νηπιοβρεφοκομίας των Τ.Ε.Ι.

Δίδαξε το μάθημα της ρυθμικής, του αυτοσχεδιασμού, της χορογραφίας και της διδακτικής της κίνησης στην Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης και στις Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές Χορού.

Στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και της Πάτρας το μάθημα της ειδικότητάς της (Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαιδεύσεως και τμήμα Νηπιαγωγών).

Μουσική και κίνηση στη Δραματική Σχολή του Θεάτρου Τέχνης με το οποίο και συνεργάστηκε σε χορογραφικά θέματα (Αρχαίο και σύγχρονο δραματολόγιο). Ενδεικτικά αναφέρονται οι χορογραφίες *Πέρσες*, *Ορέστεια*, *Βάκκες*, *Φιλοκτήτης*, *Ιππής*, *Σφήκες*, *Λυσιστράτη*, *Μαντζουράνα στο κατώφλι* κ.ά.

Μετά το θάνατο του Καρόλου Κουν έγραψε το βιβλίο *Φίλε μου Κάρολε* για παιδιά.

Έχει χορογραφήσει ακόμα *Το μεγάλο μας Τσίρκο* του Ιάκωβου Καμπανέλλη, με το θίασο Καζάκου-Καρέζη.

Έγραψε τις μονογραφίες για τον Θεόφιλο και Γουναρόπουλο για τη σειρά «Ελληνοί ζωγράφοι για παιδιά» και επιμελήθηκε τα άλλα τέσσερα της σειράς αυτής.

Συnergάτης του εκπαιδευτικού προγράμματος του Μουσείου Μπενάκη έγραψε το βιβλίο-οδηγό για παιδιά *Λαϊκή Τέχνη*, για το τμήμα Λαϊκής Τέχνης του Μουσείου.

Έχει εκδώσει σειρά από βοηθήματα για εκπαιδευτικούς (δασκάλους, νηπιαγωγούς και καθηγητές χορού και ρυθμικής. Βλέπε έργα Μαρίας Κυνηγού Φλάμπουρα).

Μια σειρά σε τέσσερις δίσκους (δεκαέξι παραμύθια) με θέμα *Παραμύθια από όλο τον κόσμο*.

Διδάσκει το μάθημα της Προωδειακής μουσικής στο Ωδείο «Φίλιππος Νάκας».

Οργανώνει Σεμινάρια για τα θέματα της Ρυθμικής και της Μουσικής για Νηπιαγωγούς και Δασκάλους.

Είναι επίτιμο μέλος της Ε.Ε.Μ.Ε. (Ελληνική Ένωση για τη Μουσική Εκπαίδευση) στη Θεσσαλονίκη.

Έχει τιμηθεί με το χρυσό βραβείο του Ωδείου «Φίλιππος Νάκας» για την προσφορά της και τα μαθήματά της.

Έχει τιμηθεί με δύο βραβεία χορογραφίας από το Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου και από το σωματείο Ελλήνων Χορογράφων.

Κατερίνα Βερούτσου

Η Κατερίνα Βερούτσου γεννήθηκε στην Πάτρα. Μεγάλωσε στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ και στο Μόντρεαλ του Καναδά. Σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών του Μόντρεαλ (Concordia University of Montreal). Από το 1982 ζει μόνιμα στην Αθήνα και εργάζεται ως εικονογράφος παιδικών βιβλίων. Έχει συνεργαστεί με πολλούς εκδοτικούς οίκους, εικονογραφώντας περισσότερα

από εξήντα πέντε παιδικά βιβλία. Έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Παράλληλα με την εικονογράφηση βιβλίων και άλλων εντύπων, ασχολείται επαγγελματικά με τη φωτογραφία, τη ζωγραφική, τη σκηνογραφία για την τηλεόραση και το θέατρο.

Βιολί

Το βιολί είναι το βασικότερο όργανο στην ορχήστρα. Ανήκει στην οικογένεια των εγχόρδων. Έχει τέσσερις χορδές και παίζεται με το δοξάρι.

Στην ίδια οικογένεια υπάρχουν ακόμα τρία όργανα, ίδια σε σχήμα αλλά μεγαλύτερα, η βιόλα, το βιολοντσέλο και το κοντραμπάσο. Οι πιο γνωστοί κατασκευαστές αυτών των οργάνων είναι ο Νικολό Αμάτι, ο Αντόνιο Στραντιβάριους και ο Τζουζέπε Γκουαρνέρι που ζούσαν στην Κρεμόνα της Ιταλίας από το 1590 έως το 1744.

Τα βιολιά που είχαν κατασκευάσει είναι σήμερα τα πιο ονομαστά σε ποιότητα και ήχο στον κόσμο.

Λύρα του Ερμή

Στην εικόνα βλέπετε τη λύρα του Ερμή (είναι αυτή που φαίνεται καθαρά το όστρακο της χελώνας) την κίθαρι, τη βάρβιτο και τη φόρμιγγα.

Η κίθαρις μας θυμίζει τη σημερινή κιθάρα και γι' αυτό στο δεύτερο μέρος της ιστορίας ακούγεται ο ήχος της σύγχρονης κιθάρας. Έχουν όμως τις χορδές που τα κάνει να έχουν τον ίδιο τρόπο παραγωγής του ήχου. Στον τόπο μας όμως υπάρχει το όνομα «λύρα» για δύο άλλα όργανα με χορδές βέβαια.

Το ένα είναι η κρητική λύρα που κατασκευάζεται και παίζεται στην Κρήτη και έχει το δοξάρι με τα γερακοκούδουνα. Νομίζω ότι η εικόνα θα σας βοηθήσει να τη θυμηθείτε, γιατί σίγουρα όλοι έχετε δει αυτό το όργανο. Η δεύτερη, πάλι, λέγεται λύρα, αλλά αυτή είναι από τον Πόντο. Η ποντιακή λύρα ή κεμεντζές. Το δοξάρι της είναι σκέτο, χωρίς κανένα στόλισμα. Πάλι η εικόνα θα σας κάνει να θυμάστε τις δύο αυτές διαφορετικές λύρες. Οι πρώτες εικόνες είναι από την αρχαία εποχή και οι επόμενες δύο έχουν να κάνουν με την κρητική και την ποντιακή λύρα.

Φλογέρα

Ο αυλός, δηλαδή ο καλαμένιος σωλήνας, ήταν το πνευστό όργανο που υπήρχε στην Αρχαία Ελλάδα. Μερικές φορές ήταν διπλός και λεγόταν διάυλος. Αυτός ο αρχαίος αυλός είναι η σημερινή φλογέρα.

Υπάρχει όμως κάτι που θα πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε για το όνομα της φλογέρας.

Οι φλογέρες στη σημερινή Ελλάδα (τα καλαμένια ή τα ξύλινα όργανα που παίζουν οι βοσκοί) είναι σωλήνες χωρίς κανένα κλείσιμο, που για να παίξουμε πρέπει να σχηματίσουμε με τα χείλια μας μία μικρή σχισμή ώστε ο αέρας που θα περάσει από κει να κάνει τον ήχο που θέλουμε.

Αυτές τις φλογέρες που έχετε και παίζετε στα σχολεία σας, στην ελληνική παράδοση, λέγονται σουραύλια.

Τα σουραύλια είναι κι εκείνα καλαμένια ή ξύλινα όργανα που έχουν στη μία άκρη τους το στόμιο κλειστό κι εκεί βάζουμε τα χείλια μας για να παίξουμε.

Όλοι στα σχολεία τις λέμε φλογέρες, αλλά ας ξέρουμε ποιο είναι το σωστό.

Οι φλογέρες λοιπόν είναι ένας σκέτος καλαμένιος σωλήνας με τις ανάλογες τρύπες. Το σουραύλι όμως είναι το καλάμι που η μία άκρη του είναι κλειστή και έχει ένα μικρό σκίσιμο που περνάει ο αέρας για να ακουστεί ο ήχος.

Στις εικόνες θα δεις τη διαφορά για να τις θυμάσαι πάντα. Το φλάουτο ανήκει στην οικογένεια των ξύλινων πνευστών (κι ας είναι μετάλλινο) και είναι το πιο βασικό πνευστό όργανο στην ορχήστρα. Τα πιο παλιά φλάουτα ήταν ξύλινα, αλλά μετά όταν έγιναν μετάλλινα οι μουσικοί που ήθελαν να παίζουν πιο γρήγορα και με πιο πολλές νότες (μην ξεχνάτε ότι οι φλογέρες έχουν τη δυνατότητα να παίζουν μόνο με δεκαπέντε νότες) πρόσθεσαν πολλά κλειδιά και άλλες τεχνικές βοήθειες και έτσι το φλάουτο έγινε ένα τέλειο όργανο, που μπορεί να παίζει ό,τι θελήσει ο κάθε συνθέτης. Ο φλαουτίστας κρατάει το φλάουτο στο πλάι δεξιά για να μπορεί να παίζει.

Το πιάνο

Να, ένα μουσικό όργανο που δεν μπορείς ποτέ να το μπερδέψεις. Μέσα στο σπίτι αυτό το περίεργο έπιπλο δεν μοιάζει με κανένα άλλο.

Ανοίγοντας το καπάκι, βλέπεις τα μαύρα και τα άσπρα πλήκτρα που σε προκαλούν να τα αγγίξεις. Στο πιάνο τις χορδές δεν τις αγγίζει ο πιανίστας αλλά το μικρό σφυράκι από σκληρή τσόχα που κουνιέται άμα χτυπήσουμε και πατήσουμε ένα οποιοδήποτε πλήκτρο. Βλέποντας την εικόνα, θα κατάλαβες τι εννοώ. Αυτός ο μηχανισμός είναι σε κάθε χορδή και έτσι παράγεται ο ήχος. Πολλές φορές, βλέποντας στην τηλεόραση πιανίστες να παίζουν, κοίταξε τη γρηγοράδα των δακτύλων, αλλά πρόσεξε και τα μικρά σφυράκια που ανεβοκατεβαίνουν πάνω στις χορδές. Είναι πολύ διασκεδαστικό. Η μουσική δυνατότητα που έχει το πιάνο είναι ότι με τα δέκα δάχτυλα που παίζουμε, μπορούμε να χτυπήσουμε πολλές νότες μαζί και να υπάρχει αρμονία στο άκουσμα, ενώ στα περισσότερα άλλα όργανα ακούμε μόνο μία φωνή, δηλαδή μία μονόφωνη μελωδία.

Το κλαρινέτο (κλαρίνο)

Στην οικογένεια των ξύλινων πνευστών ανήκει και το κλαρινέτο (κλαρίνο). Στο στόμιό του, όπως θα δεις και στην εικόνα, μπαίνει ένα λεπτό φύλλο από καλάμι που στερεώνεται για να μπορεί να δίνει τους κραδασμούς που χρειάζονται. Υπάρχουν και πολλά κλειδιά που δίνουν τη δυνατότητα στους μουσικούς να παίζουν πολύ δύσκολα κομμάτια. Ο μουσικός κρατάει το κλαρινέτο (κλαρίνο) ίσια μπροστά του, σε αντίθεση με το φλάουτο που κρατιέται οριζόντια και πλάι δεξιά.

Υπάρχουν και κλαρίνα που βγάζουν πιο βαθύ ήχο, για τις ανάγκες της σύνθεσης.

Τύμπανα

Το πιο βολικό όργανο για σας τα παιδιά. Δύο μικρά ξύλα και το χτύπημα αρχίζει. Όπου και να χτυπήσουμε, ο ρυθμός είναι πάντα ζωντανός. Ας σοβαρευτούμε όμως. Τα τύμπανα που υπάρχουν στις ορχήστρες και στις μπάντες, φτιάχνονται σε εργοστάσια μουσικών οργάνων, γιατί πρέπει να μπορούν να δίνουν το σωστό ήχο. Εδώ στις εικόνες βλέπεις τα τύμπανα που παίζουν στην ορχήστρα και, καθώς καταλαβαίνεις, είναι τεχνικά και επιστημονικά τελειωμένα. Ο συνθέτης που θα γράψει μουσική, θέλει να μπορεί τα όργανα να είναι πάντα σωστά συντονισμένα με τη μουσική του σκέψη.

Στη συμφωνική ορχήστρα μπορεί να είναι δύο, τρία ή τέσσερα τύμπανα, το καθένα με ένα άλλο ύψος ήχου για να συνοδεύει ρυθμικά τις μελωδίες, την όλη έμπνευση του συνθέτη και την απόδοση της εκτέλεσης. Υπάρχουν όμως και τύμπανα που τα ίδια μπορούν να αλλάξουν το ύψος του ήχου με τη βοήθεια μερικών πεντάλ που έχουν στη βάση τους. Ο ήχος μπορεί να γίνει πιο οξύς ή πιο βαθύς, ανάλογα με το πώς πατάει τα πεντάλ ο μουσικός. Το ίδιο συμβαίνει και σήμερα, στη δική μας εποχή, μερικές μεμβράνες δεν είναι από πραγματικό δέρμα, αλλά από άλλα συνθετικά υλικά. Αυτό όμως δεν αλλάζει την ποιότητα του οργάνου. Στην ελληνική παράδοση τα κρουστά, τα μεμβρανόφωνα, όπως λέγονται, έχουν διάφορες ονομασίες. Νταούλι, ντουμπάκι, τουμπερλέκι, και άλλα. Υπάρχει βέβαια και το ντέφι που έχει και τα μικρά τσίλια τα οποία κουδουνίζουν.

Κρητική λύρα

Δοξάρι
σκέτο

Βιολί

Λύρα
Πόντου

Τσέλο

Δοξάρι με
γερακοκούδουνα

Μηχανισμός
πιάνου

Άκρη
πλήκτρου

Πιάνο με ουρά

Κοντραμπάσο

Επιστόμιο

Κλαρινέτο

Κλαρίνο
(τρόπος παίξιματος)

Πιάνο όρθιο

Βιολί

Βιόλα

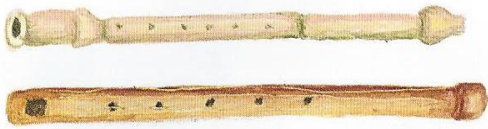

Βιολοντσέλο

Κοντραμπάσο

Φλογέρα

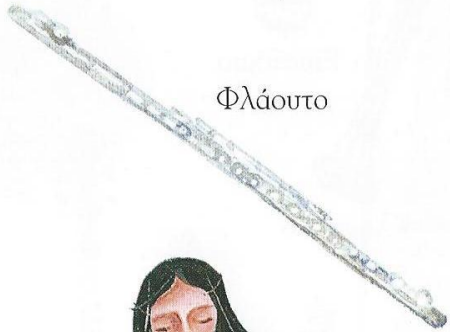

Φλογέρα κανονική
(χωρίς επιστόμιο)

Δίαυλος

Φλάουτο

Λύρες

Φόρμιγξ

Κίθαρις

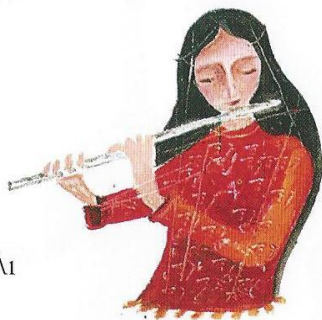
Βάρβιτος

Σουραύλι

Κιθάρα

Φλάουτο
(τρόπος παιζίματος)

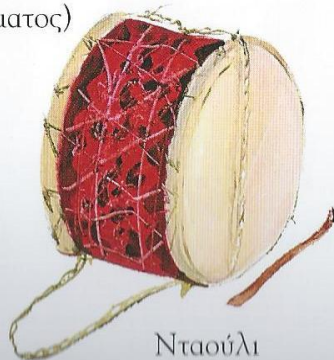
Λύρα του Ερμή

Τουμπερλέκι

Ντέφι

Νταούλι

Ντουμπάκι

Τύμπανο
ορχήστρας